

Sygn. akt III AUa 538/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r. w Szczecinie

sprawy (...) Spółki Jawnej w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale zainteresowanych B. K., R. K., A. P. i J. P. (1)

o składki

na skutek apelacji płatnika składek

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 lutego 2013 r. sygn. akt VII U 1457/12

- zmienia częściowo zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że określa wysokość należności z tytułu nieopłaconej składki na FUS za lipiec 2005 roku w kwocie 4.802,80 (cztery tysiące osiemset dwa złote 80/100) zł,
- w pozostałym zakresie oddala apelację,
- zasądza od (...) Spółki Jawnej w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta złotych) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO del. Beata Górską SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 538/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 16.02.2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w S. określił należności z tytułu nieopłaconych składek przez płatnika (...) spółka jawna w S. na łączną kwotę 1.187 582,10 złotych, na którą złożyły się: - kwota 617.487,13 zł z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres 07.2005/12.2010, 02.2011/07.2011, - kwota 149.977, 50 zł z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres 04.2002/05.2002, 10.2002/11.2002, 01.2003/02.2003, 10.2003/11.2003, 02.2004/04.2005, 08.2005/12.2010, 02.2011/07.2011, - kwota 47.753, 87 zł z tytułu składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 02/2005, 04/2005, od 08/2005 do 12/2006, od 02/2007 do 12/2010, od 02/2011 do 07/2011, - kwota 370.630 zł z tytułu odsetek na 13 lutego 2012 r., - kwota 1.733,60 zł z tytułu kosztów upomnień.

W odwołaniu ubezpieczony wniósł o uchylenie decyzji w części, wyjaśniając, że nie kwestionuje zaległości składkowych powstałych od 2006 r. gdyż faktycznie zalega z płatnościami, jednak składki za lata 2002—2005 były sukcesywnie egzekwowane, ale nie potrafi określić wielkości ściągniętych kwot i sposobu zarachowania. Wniósł o zobowiązanie organu do przedstawienia szczegółowego wyliczenia. Nadto zaskarżona decyzja nie spełnia kryteriów określonych w przepisach art. 7-11 k.p.a., gdyż nie zawiera dokładnego wyjaśnienia okoliczności faktycznych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie; dodał, że nie stwierdzono nieprawidłowości w rozliczeniu wpłat wyegzekwowanych i przekazywanych przez komornika sądowego.

W toku procesu zainteresowana A. P. podzieliła stanowisko ubezpieczonego i podała, że organ rentowy nie sprecyzował jakich okresów dotyczą miesięczne nieopłacane składki przez płatnika oraz okresów miesięcznych, od których zostały naliczone odsetki. Wezwani do udziału w sprawie jako zainteresowani współnicy ubezpieczonego J. P. (1), R. K., A. P., B. K. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Wyrokiem z 18.02.2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd I Instancji ustalił, że J. P. (2), A. P., B. K., R. K. 15 listopada 2001 r. złożyli wniosek o wpis do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (...) Spółka Jawna z siedzibą w S.. Wpis do KRS z 22 stycznia 2002 r. obejmował wszystkie powyżej wskazane osoby, lecz na datę 17 listopada 2011 r. jako współnicy zostali wskazani J. P. (2) i R. K.. Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej płatnik zobowiązany był do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Płatnik nieregularnie uiszczal składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od kwietnia 2002 r. do lipca 2011 r. Z tytułu nieuiszczonych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych powstało łączne zadłużenie w kwocie 1.187.582, 10 zł, na którą składały się: - 617.487, 13 zł z tytułu składek na FUS w okresie od 07/2005 do 12/2010, od 02/2011 do 07/2011, - 149.977, 50 zł z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres 04/2002 do 05/2002, od 10/2002 do 11/2002, od 01/2003 do 02/2003, od 10/2003 roku do 11/2003, od 02/2004 do 04/2005, od 08/2005 do 12/2010, od 02/2011 do 07/2011, - 47.753,87 zł z tytułu składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 02/2005, 04/2005, od 08/2005 do 12/2006, od 02/2007 do 12/2010, od 02/2011 do 07/2011, - 370.630 zł z tytułu odsetek na datę 13 lutego 2012 r., - 1.733, 60 zł z tytułu kosztów upomnień. Powyższa kwota została pomniejszona o należności wyegzekwowane przez III Urząd Skarbowy w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Różnice składek za okres 04/2002, 11/2002, 01/2005, 02/2005, 03/2005, 04/2005 nie były objęte postępowaniem egzekucyjnym. Różnice składek za okres: 05/2002, 10/2002, 01/2003, 02/2003, 10/2003, 11/2003, od 02/2004 do 12/2004 dotyczą zaokrągleń należności kierowanych do postępowania egzekucyjnego. Pismem z 20 stycznia 2012 r. były pracownik płatnika spółki (...) P. wniósł o kontrolę nieodprowadzonych składek ZUS od 2005 roku do momentu zawieszenia działalności spółki. W dniu 13 marca 2012 roku płatnik wskazując, iż wyliczone przez organ rentowy należności są błędne, wniósł o ponowne sprawdzenie i wyliczenie zaległości. Dodał, iż wskazane przez organ rentowy „należności za okres od 2002 roku do 2005 roku były zapłacone przez III Urząd Skarbowy w S. zgodnie z wystawionymi zajęciami wraz kosztami i odsetkami w roku 2005”. Po ponownej analizie konta nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w rozliczeniu wpłat dokonanych przez III Urząd Skarbowy na które to wpłaty powołuje się odwołujący. Organ rentowy ponownie rozliczył konto płatnika w toku procesu i ustalono, że na dzień 13.02.2012 r. konto było prawidłowe i

uwzględniono wszystkie wpłaty wyegzekwowane i przekazane przez naczelnika III Urzędu Skarbowego; wyjaśniono, że aktualne rozliczenie konta wskazuje tytułem zadłużenia na FPiFGŚP kwotę o 0,70 zł wyższą niż rozliczenie stanowiące podstawę zaskarżonej decyzji. Za okres 01.2005 nie ujęto kwoty 0,67 zł, a za okres 02.2005r. w wystąpiła różnica w kwocie 0,03 zł (w rozliczeniu do decyzji wskazano zadłużenie w kwocie 6,67 zł, a obecnie rozliczenie wykazało zaległość kwocie 7,70 zł.). Rozbieżności w ponownym rozliczeniu z dnia 21 marca 2013r. wynikają z faktu wprowadzenia kosztów upomnień do systemu FW w formie dokumentu (tj. rozliczane automatycznie przez system), natomiast w rozliczeniu stanowiącym podstawę do wydania decyzji dnia 13.02.2012r. koszty upomnień były potrącane z wpłaty (ręcznie wprowadzonej do systemu) -

k. 86 akt. W związku z powyższym zadłużeniem do płatnika skierowano upomnienia, odebrane w dniach: 27 lutego 2012 roku, 1 lutego 2010 roku, 12 maja 2010 roku, 7 lutego 2005 roku, 23 czerwca 2004 roku, 16 lutego 2004, 2 października 2002.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania i przywołał jako podstawę prawną art. 1 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 9 ust. 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 i 2, art. 36 ust. 1, odpowiednio ust. 2 i ust. 11 zdanie pierwsze, nadto art. 33 ust. 1, art. 34 ust. 1, ust. 2, art. 41 ust. 1 i ust. 2, art. 46 ust. 1 – ust. 3, art. 47 ust. 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442, ze zm.) - zwaną dalej ustawą systemową - art. ustawy z 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. Nr 158, poz. 1121 ze zm.) i art. 104 ust. 1 pkt 1 lit c) ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r., nr 69, poz. 415 ze zm.). W ocenie sądu okręgowego twierdzenia ubezpieczonego dotyczące wyegzekwowania należności miały walor ogólny, gdyż nie wynikało z nich, które należności i za jakie okresy zostały przez organ rentowy rozliczone nieprawidłowo. Sąd okręgowy rozważył, że wyliczenia stanowiące podstawę ustaleń przyjętych w zaskarżonej decyzji wygenerowane zostały z Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS, obrazującego sytuację składkową każdego z płatników, tj. w oparciu o pokrycie należności przez płatnika oraz stany należności. Łączna analiza tych dokumentów pozwalała na porównanie zasobu składek pokrytych z niedopłatami. Oba dokumenty uwzględniały rodzaj składki (FUS, FUS, FP, FGŚP) z rozbiem na miesiące. Sąd zauważył, iż kwota 1.187.582,10 zł wskazana w zaskarżonej decyzji obejmuje sumę wszystkich stwierdzonych w okresie od kwietnia 2002 r. do lipca 2011r. niedopłat, z uwzględnieniem rodzaju składek z rozbiem na konkretne miesiące oraz kosztami upomnień i odsetek. Sąd okręgowy za nietrafny uznał argument, iż przyjęte wyliczenie nie pokazuje kompletnie, rzeczowo

i jasno sposobu rozliczania w/w składek w okresie objętym zaskarżoną decyzją. Przedstawione przez zainteresowaną A. P. jako modelowe wyliczenie dołączone do innej decyzji ZUS (k. 42-45) stanowi w istocie przetransportowanie do tabeli tego samego rodzaju danych co przedstawione w analizowanej powyżej dokumentacji. W tym więc zakresie nie mogło być mowy o niekompletności samej decyzji organu rentowego. W ocenie sądu zaskarżona decyzja zawierała wszystkie elementy, w szczególności wskazała zarówno podstawę faktyczną, jak i prawną, wskazała konkretną kwotę z rozbiem na poszczególne składki i okresy. W aktach rentowych znajduje się dostępne stronom źródło dowodowe w postaci wydruku dokumentacji wygenerowanej z KSI. Skoro decyzja obejmowała wszystkie wymagane przepisami proceduralnymi elementy, nie musiała powielać sposobu wyliczenia zawartego w pokryciach należności i stanach należności płatnika.

Powyższy wyrok zaskarżył ubezpieczony zarzucając nie wyjaśnienie wszystkich istotnych elementów sprawy, zgodnie z art. 233 k.p.c., oraz oparcie rozstrzygnięcia o niewyjaśniony materiał dowodowy; sąd bowiem orzekł bez przeprowadzenia zawnioskowanego dowodu z opinii biegłego sądowego. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, jednocześnie o zmianę wyroku i ustalenie, że płatnik nie zalega z należnościami z tytułu nie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za lata 2002-2005r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd apelacyjny rozważył apelację i uznał, że co do istoty sporu jest niezasadna.

W ocenie sądu apelacyjnego zarzuty i wnioski apelacji nie znajdują oparcia w należycie zgromadzonym i ocenionym materiale dowodowym, jak też prawidłowo zastosowanej podstawie prawnej rozstrzygnięcia, jakkolwiek z uwagi

na zakres zaskarżenia wyrok został skorygowany w związku z ustaleniami dokonanymi przez sąd apelacyjny, a wynikającymi z informacji co do różnicy wyliczenia, dotyczącego składki na ubezpieczenia społeczne za lipiec 2005 r. Sąd apelacyjny ustalił, że w zaskarżonej decyzji kwota tej należności została określona na 4.809, 25 zł, natomiast przy ponownym wyliczeniu wynikającym z pisma procesowego z 11.03.2014 r. została określona na 4802, 80 zł (k.188), a zatem różnica wynosi 6, 45 zł. Organ rentowy nie wyjaśnił tej różnicy, zatem sąd apelacyjny zaliczył ją na korzyść płatnika jako uiszczoną. Pozostałe różnice w wyliczeniach, zawarte w/w piśmie były niekorzystne dla ubezpieczonego w porównaniu z wartościami przyjętymi dla zaskarżonej decyzji, zatem nie zostały uwzględnione.

Rozważając natomiast zarzuty apelacji sąd apelacyjny wskazuje, że sądy powszechne rozpoznają odwołania od decyzji organu rentowego w trybie procedury cywilnej wynikającej z przepisów kodeksu postępowania cywilnego, nie procedury administracyjnej. To oznacza, że pod orzecznictwo sądów powszechnych poddawane są spory między organem rentowym a ubezpieczonym jedynie w ich merytorycznym zakresie. Sądy powszechne orzekają więc na gruncie prawa materialnego przy zastosowaniu procedury cywilnej i nie stosują przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. Nie oceniają też formalnych uchybień organu rentowego. Kompetencja orzecznicza sądów powszechnych obejmuje jedynie treść merytoryczną decyzji i jej materialno prawne konsekwencje dla ubezpieczonego. Zasadnie zatem sąd okręgowy ograniczył postępowanie do oceny merytorycznej treści decyzji w kontekście żądania ubezpieczonego i nie analizował skutków formalno prawnych czynności organu rentowego.

Sąd apelacyjny wskazuje, że w sprawie istotna była kwestia rozkładu ciężaru dowodowego; zaskarżenie decyzji organu rentowego nie powoduje zmiany w rozkładzie ciężaru dowodu. To po stronie ubezpieczonego leży powinność udowodnienia twierdzeń, z których wywodzi skutki prawne, w tym co do faktów istotnych w sprawie. Zasada kontrydiktoryjności i dowodzenia swoich twierdzeń (art. 232 k.p.c.) obowiązuje również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2008r., sygn. I UK 151/08, LEX nr 518057). Argumentacji prezentowana w sprawie przez skarżącego jest nieprzekonująca a jego twierdzenia są gołosłowne zważywszy, że skarżący nie przedstawił żadnych dowodów. Płatnik posiadał możliwość dowodzenia swoich twierdzeń wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi i został pouczony o treści art. 217 § 2 k.p.c., 232 k.p.c. i art. 381 k.p.c., poprzestał jednak na polemice. W ocenie sądu apelacyjnego dla rozstrzygnięcia sprawy nie miał znaczenia procesowego wniosek skarżącego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego przede wszystkim dlatego, że opinia miała dotyczyć materii nie wymagającej wiedzy specjalistycznej. To obowiązkiem skarżącego było wskazanie, w jakim konkretnie zakresie nie zgadza się z wyliczeniem organu rentowego. Organ rentowy zgodnie z wnioskiem apelacji przedstawił szczegółowe rozliczenie należności, a mimo to płatnik nie był w stanie określić w jakim zakresie wyegzekwowane kwoty zostały błędnie zarachowane. Ostatecznie skarżący poprzestał na konstatacji, że wyliczenia są prawidłowe i jego sprzeciw wzbudziła jedynie długotrwałość postępowania oraz fakt, że tego rodzaju rozliczenia nie przedstawiono w decyzji.

Należy stanowczo podkreślić, że to skarżący jest podmiotem gospodarczym prowadzącym profesjonalnie działalność gospodarczą i powinien mieć wiedzę oraz świadomość w zakresie obowiązujący przepisów prawa, w szczególności tych dotyczących zobowiązań publicznoprawnych. Jakkolwiek skarżący powinien taką wiedzę dysponować, to sąd przypomina, że zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych art. 17 ust. 1 Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1-3, 5, 6 i 9-12, obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek. Natomiast zaniechanie tych obowiązków wiąże się z sankcją z art. 23. 1. Od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.). Sąd apelacyjny nadto wskazuje, że zgodnie z art. 34 ust. 1 i 2 ustawy systemowej: 1. Zakład zapewnia rzetelność i kompletność informacji gromadzonych na kontach ubezpieczonych i na kontach płatników składek w sposób uregulowany niniejszą ustawą. 2. Informacje zawarte na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej, które przekazane zostały w postaci dokumentu pisemnego albo elektronicznego, są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu

ubezpieczeń społecznych. Jak wynika z ustępu 2. przywołanego przepisu sąd apelacyjny nie miał zatem obowiązku szczegółowego rozliczenia zapisów decyzji co do sposobu zarachowania egzekwowanych należności, gdyż w sytuacji istnienia wydruków komputerowych z konta płatnika, ciężar dowodu przechodził na płatnika. Sąd prowadził jednak w tym kierunku postępowanie wobec zdecydowanego przekonania płatnika co do błędów rozliczeń. Wynik tego postępowania pozwolił jednak na stanowczy wniosek, że to zaniedbania płatnika i świadome zadłużanie się, i to już od momentu rozpoczęcia zaległości są przyczyną tak wysokiego zobowiązania, nie zaś błędne rozliczenia organu rentowego. Konsekwencje zaniedbania płatnika z zakresu rozliczania zobowiązań publicznoprawnych obciążają tylko płatnika i nie ma żadnych podstaw prawnych, czy faktycznych by niesolidny przedsiębiorca czerpał z takiej sytuacji korzyści. W zaistniałej sytuacji faktycznej, gdy to płatnik świadomie doprowadził do chaosu księgowego w zakresie rozliczeń publicznych, wnioskowanie o biegłego księgowego na koszt Skarbu Państwa było kuriozalne, zatem słusznie wniosek został oddalony przez sąd okręgowy, jak też nie mógł zostać uwzględniony przez sąd apelacyjny.

Mając na uwadze ustalenia sprawy i przedstawioną argumentację sąd apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w punkcie I zmienił zaskarżony wyrok dokonując nieznaczącej korekty rozliczonych składek, zaś na podstawie art. 385 k.p.c. w punkcie II oddalił apelację w pozostałym zakresie. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i zasądzone od płatnika jako przegrywającego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 5400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego przed sądem drugiej instancji, mając na uwadze wysokość stawek określoną na podstawie § 5 w zw. z § 6 pkt 7 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity w Dz. U z 2013r., poz. 461).